

redbe gledé reje plemenjakov. Ondi se tudi nahaja v vsakem okraji odbor, sestavljen iz enega živinozdravnika in enega umnega kmetovalca. Ta odbor mora nadzorovati bikorejo, mora vsaj enkrat na leto prehoditi vse vasi svojega okraja in pregledati v kakem stanu, da je ondi bikoreja. Pri tej priložnosti mora odbor gledati na to, ali so izbrani junci primerni govejim plemenom ondotnega kraja, ali so biki taki in ali se redé v tolikem številu, kakor postáva veleva. Glavne točke teh postav pa so te, da mora plemenjak imeti vsaj 1½ leto in ne čez 6 let, da se mora rediti en močan bik za 70—100 krav; le v takih občinah, ki redé 400 ali več krav, se sme rajtati do 120 krav na enega junca.

Dalje mora se skrbeti za prostoren, dovolj visok in zračen hlev. Zraven hleva mora biti ograjeno, ravno skakališče, ki ne sme biti na očitnih, javnih prostorih. Po tem prostoru se junec lahko včasih sprehaja, ker ne sme za čedo na pašo. Odbor mora tudi preiskovati, ali je gleštanje in krmenje juncev primerno in ali ne daje tirjanje pojnine (plačila za skakanje) priložnosti kakim pritožbam.

Zraven postavnih določeb podpirajo tudi kmetijske družbe prav izdatno vspešen razvitek govedoreje; one namreč skrbé, da se izberó najpripraviša plemena, da se izpolnijo pogoji dobre bikoreje; one pospešujejo spodrejo mladih juncev z razpisovanjem daril, s tem, da pomagajo lastnikom za dober prodaj, končno s tem, da včasih same nakupijo junce žlahtnih plemen ali pa da kupovalce denarno podpirajo.

Pa tudi brez enakih postav, kakoršne imajo razen Švice in Virtemberške še mnoge druge dežele, se dá gleštanje juncev primerno vravnati, samo da ne manjka dobre volje in prave razumnosti. Ali pa mar po naših planinah res ni takih mož, ki imajo dovolj dobre volje in potrebne vednosti, zraven tega tudi dovolj veljave pri soobčanah, dovolj moči jih spodbuditi k združenemu delovanju?

Izvolijo naj se dalje le junci od dobromolznih krav; stara skušnja namreč uči, da se tudi po juncih podeduje dobrota in obilnost mleka. Junci naj bodo lepo zraščeni, močni v zadnjem ne pretežki v sprednjem koncu; junci, ki so spredaj težki, zadej pa tenki, šibki, ne morejo pri skakanju teže svojega trupla vzdržati na zadnjih nogah in krave lahko na tla polomijo. Velikost in teža bikov mora biti primerna velikosti krav. V občinah, ki potrebujejo po več bikov, storijo najbolje, če redé ob istem času biki razne starosti, razne velikosti.

Nekateri živinorejci štejejo široko čelo za poglavitno znamenje dobrega junca. To pa ni res. Od takih juncev dobijo tudi teleta široke glave; zavoljo tega se težavno storijo in krave pri tem trpé. Nikar naj se tedaj ne izbirajo junci s preširokim čelom.

Gleda naj se posebno na čedne kosti, ohlavno, tenko kožo, mehko dlako, široke prsi, širok križ, raven, širok hrbet, na to da so rebra lepo zbočena in otočena in koncema tudi na to, da je junec mirnega obnašanja.

Pa tudi pri izbiranju krav in telet, ki jih puščajo za rejo, kmetovalci prelahkomiselno ravnajo. Pri kupovanju se dajo pogosto zapeljati od zunanosti živine, od barve, ter gledajo premalo na znamenja, ki razodevajo, katerega plemena da je živina, ki kažejo, ali je dobra za mleko ali ne. Še manje pa oskrbijo, kedar doma puščajo teleta za rejo; večidel le naključba odloči, katero tele naj ostane za rejo, in katero naj gre v mesnico. Kakor pri izbiranju juncev se mora tudi tukaj dobro paziti, da se pusté le teleta od dobrih krav, ker le taka bodo s časom obilno dobrega mleka dajala. Če kdo doma spodreja živino, mu bo polovica

kravic, ki se mu storijo, vselej zadostovala za rejo; brez težave tedaj more izbrati telice od boljših krav, ki jih ima v hlevu. Lastniku petnajstih krav, na pr. se stori na leto vsaj 12 mladičev. Med temi bo podprek 6 kravic 6 junčičev. Ako vsako leto polovico teh telic pusti za rejo, lahko vsako leto tri starše, slabšeje krave odvrže.

Tretja napaka je ta, da se junice premlade gonijo k juncu. Da bi se junic dolgo brez prida ne redilo, da bi zgodaj teleta in mleko od njih imeli, gonijo junice zeló prezgodaj, včasih uže v prvem letu. Skušnja, dolga skušnja pa uči, kako da je škodljivo tako ravnanje. Ako se premlada, nerazvita junica (naše junice so pa večidel take, ker se jim premalo klade) vbreji, to škoduje v dvojnem oziru: junica sama v rasti zaostane, ker piča služi zdaj v živež mladiču, ki ga v sebi nosi, pozneje se pa v mleko predeluje; od druge strani so pa teleta od nedoraslih junic majhna, slabotna in se lepo ne razvijajo. Le od močnih, dobro razvitih krav in junic se smejo pričakovati teleta, ki se bodo lepo razvijala. Naša goveja plemena se razvijajo počasno; ni toraj prav, če se gonijo pred spolnjenim drugim letom; le junice takih plemen, ki hitreje rastejo, se smejo goniti uže v 1½ ali v 1¾ letu.

Tudi junec naj se ne rabi, dokler nima 1½ leta, sicer se bodo pokazali gledé njegove rasti, kakor tudi na zarojenih teletih isti škodljivi nasledki, kakoršni pri junicah, ki se premlade plemenijo.

Toda napake pri plemenenju niso edine krive nepovoljnega zaostanka naše živinoreje; tudi gleštanje naše živine se mora grajati, posebno v planinah, o čemur v drugem članku hočemo govoriti.

Dobro seme za prihodnjo spomlad

je dobiti pri C. Rambouseku v Zborowu pri Forbesu na Českem. Ta gospod, ki je dopisujoči član c. k. kmetijske družbe na Kranjskem, peča se izključljivo le s pridelovanjem semena. Gospod Rambousek je kmetijski družbi uže večkrat brezplačno prepustil svoja semena, katera so se tu pri nas vedno vrlo obnesla; ravno tako je tudi za letošnjo spomlad nekaj novih semen obljubil. Posebno se omenjeni gospod peča s pridelovanjem žitnega semena in krompirja. Ker so njegove cene zeló nizke, blago pa izvestno dobro, priporočamo našim bralcem to semensko tvrdko. Naslov je: Samenzuchtstation des C. Rambousek in Zborow bei Forbes in Böhmen.

Deželna komisija o zadevah trtne uši

imela je v ponedeljek 24. januarija t. l. svojo prvo sejo. Predsedoval je gospod deželni predsednik baron Winkler, navzoči so pa bili gospod vladni svetnik A. Globočnik kot vladni referent v zadevah trtne uši, gospod dr. Vošnjak kot zastopnik deželnega odbora, gospod tajnik Gustav Pirc kot zastopnik c. k. kmetijske družbe, gosp. dr. Mencinger kot zastopnik iz vrste vinarjev, in gosp. Reichel, vodja preiskovalne komisije na Dolenjskem. Član deželne komisije gospod vodja R. Dolenc bil je vsled družbinskih razmer zadržan se seje udeležiti.

Komisija storila je sledeče ukrepe oziroma sklenila na višje mesto predlagati:

1. Komisija izreče, da uvidi, da je zasajenje vinogradov z ameriškimi trtami edino sredstvo zoper trtno uš.

2. Napravi naj se kolikor mogoče velika trtnica za izgojevanje primernih ameriških trt.

3. Komisija spozna za umestno, da vlada preskrbi brezplačno potrebne trte ter da prevzame 50% stroškov obdelovanja trtnice.

4. Vodstvo vseh nasadov naj se izroči vinarski šoli, ki se ustanovi v Novem mestu.

5. Predsedniki dolenskih lokalnih komisij naj pridejo pogledat delovanje pri preiskovanju vinogradov, za kar se jim odmeri primerna odškodnina.

6. K novi ministerski naredbi zaradi trtne uši pristavi naj se tudi naredba, s katero se na novo zasajeni ameriški vinogradi obvarujejo pred eksekucijo.

7. Ustanové naj se premije za nove ameriške nasade.

8. Uredi naj se poduk v cepljenju domačih trt na ameriške podlage.

Imenik udov c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Podružnica v Metliki.

Gg. Aleš A., predstojnik, Bajuk J., Bulovic M., Dovgan Fr., Gerber K., Geliebe A., Gorenec L., Gustin F., Jagrič H., Jutraš F., Jeršinovic A., Kamenšek D., Kirchdorf F., Kramarič M., Kupljen A., Kuralt T., Navratil A., Paulin A., Pečarič M., Pezdirec J., Režek P., Šest A., Šiler J., Sopčič J., Štajer F., Šuštaršič F., Švajgar Fr., Trček M., Tomc M., Wacha Fr., Zaman A.

Podružnica v Trebnjem.

Gg. Treo J., predstojnik, Bogulin M., Gressel J., Hofer K., Koncilijs Fr., Pehani Fr.

Podružnica v Cirknici.

Gg. Porenta J., predstojnik, Gruntar Ig., Gruden M., Jeršan A., Klemenc Fr., Korče J., Kovšca A., Kovšca Fr., Obreza A., Premrov F., Puppis K., Pogachnik A., Reissmüller Fr., Rihar Fr., de Schiava A., Šafer J., Šerko Fr., Tolazzi T., Zorc A., Žitnik J.

Podružnica v Mokronogu.

Gg. vitez Berg, predstojnik, Blagne A., Borštnar J., Dolar F., Dolinar J., Grčar A., Grčar J., Grčar M., Jarc F., Jombart V., Keržišnik A., Koračin L., Košir A., Majcen V., Neubauer Fr., Okorn J., Pavčič A., Penca Fr., Planinšek A., Pižmoht A., Rorman M., Šašeljski J., Smukavec A., Stergar F., Wohinc J., Zajec A., Zorc A.

Podružnica v Jesenicah.

Gg. Schrey A., predstojnik, Ambrožič M., Artelj Bl., Ažman J., Dremelj A., Hlebanja J., Hribar J., Keržič J., Klinar J., Modic J., Pečar Gr., Rabič M., Razinger M., Robič J., Ruard V., Šoklič A., Treun A.

(Dalje prihodnjič.)

Kmetijske novice in izkušnje.

Ne obrezovati spomladi živih mej!

Navada je, da ljudje spomladi, večkrat še celó o kresu, obrezujejo žive meje belega trnja in druge, brez pomisleka, da s tem obrezovanjem pokončujejo koristnim tičem potrebna gnjezdica, kjer starke mlade imajo. Vlada v Kasselu na Nemškem je zategadelj s posebno postavo to napako prepovedala in ukazuje, da se žive meje smejo le obrezovati od 1. okt. do 1. sušca. Če imajo drugod celó postavo za pravi čas obrezovanja mej, je to pač očiten dokaz, da ni vse eno, kedaj se obrezujejo žive meje.

Da leseni koli v zemlji ne gnjijo,

naj se jame, v katere se vtaknejo koli, napolnijo z mešanico iz 2 delov premogovega pepela in 1 dela ugašenega apna. Tudi premogov pepel ali ugašeno apno samo varuje uže les gnjilobe. V gornji Avstriji rabijo to sredstvo uže nad 30 let z najboljšim vspehom.

Kako se mlade krave privadijo, da se dado rade molzti?

Gotovo sredstvo je to, da se mladim kravam. katere so po teletenji večidel zeló občutljive na vimenu, vime z vodo, v kateri je kuhinjska sol raztopljena, namaže. Krava neki ne brca potem nič več.

Zoper volka v lesu (Hausschwamm) je petrolej dober pomoček.

Treba je s petrolejem les namazati, da se ga navleče in napije. Nevarne volkove glive so kmalu pokončane.

Trgovinska in obrtna zbornica

(Dalje.)

IV. Zbornični tajnik poroča o zadružnih pravilih česarjev in brivcev, omenjajoč na drobno vse nedostatke, ki naj bi se čim prej odpravili.

Vsled tega bi se morala pravila nekaj preurediti, nekaj dopolniti, tako, da bi se zlagala z normalnimi pravili, ki jih je izdalo vis. c. kr. trgovinsko ministerstvo, kajti §. 25 zadružnih pravil je protiglasen §. 128 obrtne novele, kakor tudi še več drugih točk.

Poročevalec torej predlaga: zbornica naj v zmislu odsekovega poročila izreče c. k. deželni vladi željo, naj bi odredila, da se zadružna pravila česarjev in brivcev po zakonu preuredé in popolnijo.

Predlog je bil vsprejet.

V. Gospod zbornični svetnik Ivan Baumgartner bere v imenu I. in II. odseka sledečo prošnjo:

„Visoko c. k. ministerstvo za trgovino! Imajoč trgovinske in obrtne zbornice po zakonu z dne 29. junija 1868. tudi namen, da iz svoje inicijative dajejo na vedo visokim oblastvom lastna zaznanja, usoja si najudanejšo podpisano trgovinska in obrtna zbornica izreči svoje mnenje o načrtu zakona zadevajoč zavarovanje delavcev proti nezgodam ter podati nasvete v visoko naklonjeno oceno.

Ako je zmatrati načrt tega zakona le kot pričetek onih naprav, s katerimi naj bi se uredila in zboljšala razmerja delavcev, pritrjuje mu najudanejšo podpisano trgovinska in obrtna zbornica z veseljem, ker je po nje neusiljivi misli postala neizogibna ter neodložna naloga visoki vladi, kakor tudi vsem prizadetim krogom, da